

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO

Conf. cu originalul

Sinteza

lucrărilor ședinței din 1 aprilie 2025

Ședința Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO a avut loc în ziua de 1 aprilie 2025, cu prezența membrilor comisiei, și a fost condusă de doamna deputat Dumitrița Gliga, președintele Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO.

La propunerea doamnei deputat Dumitrița Gliga, președintele Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, membrii comisiei prezenți la ședință au adoptat, în unanimitate, următoarea ordine de zi:

1. Analiza situației actuale a bunurilor culturale înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO:
 - Starea actuală de conservare și măsurile necesare;
 - Proiecte și inițiative în derulare.
2. Lista Indicativă a României pentru Lista Patrimoniului Mondial UNESCO:
 - Actualizări și noi propuneri;
 - Strategii de promovare și susținere a dosarelor de candidatură.
3. Analiza posibilității de nominalizare a unor noi bunuri în Lista Indicativă:
 - Criterii de selecție și argumente pentru nominalizare;
 - Posibile candidaturi și pașii următori.
4. Modificarea și actualizarea cadrului legislativ pentru o mai bună gestionare a condițiilor de protecție, conservare și promovare a monumentelor aflate în Patrimoniul Mondial.
5. Diverse:
 - Stabilirea calendarului ședințelor comisiei;
 - Identificarea altor subiecte de interes care necesită analiză suplimentară;
 - Alte probleme administrative sau operaționale.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO

La ședința Comisiei au participat, ca invitați, din partea Ministerului Culturii, domnul Demeter András István, Secretar de Stat, și doamna Caterina Coanda, Șef Serviciu Relații Internaționale, iar din partea Institutului Național al Patrimoniului, doamna Oana Zaharia, Manager interimar, și doamna Irina Iamandescu, Punct Focal pentru Convenția Patrimoniului Mondial, Director adjunct al Direcției Monumente Istorice.

După aprobarea ordinii de zi, s-a trecut la dezbateri.

Punctul 1 al ordinii de zi:

Analiza situației actuale a bunurilor culturale înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO:

- Starea actuală de conservare și măsurile necesare;
- Proiecte și inițiative în derulare.

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președintele Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a precizat că au fost invitați reprezentanți ai Ministerului Culturii și ai Institutului Național al Patrimoniului (INP) pentru a clarifica și analiza situația actuală a bunurilor culturale înscrise în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, precum și perspectivele introducerii unor noi elemente pe această listă.

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președintele Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a precizat că, în acest an, pe ordinea de zi a Comitetului Patrimoniului Mondial, care va avea loc la Paris, România nu figurează cu niciun dosar de candidatură nou. Activitatea Institutului Național al Patrimoniului (INP) este vastă și nu poate fi expusă în întregime în timpul limitat al acestei ședințe, dar se așteaptă o scurtă sinteză a celor mai relevante aspecte, pentru a avea o imagine de ansamblu asupra situației și a identifica prioritățile naționale pentru următoarea perioadă.

Doamna Oana Zaharia, manager interimar, a făcut o scurtă introducere, a atribuțiilor Institutului Național al Patrimoniului, principala instituție de nivel central aflată în subordinea Ministerului Culturii, care se ocupă cu conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului construit și arheologic, în ceea ce privește patrimoniul imaterial și gestionarea inventarelor pentru patrimoniul mobil și imobil. În ceea ce privește Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, Institutul Național al Patrimoniului este cel care întocmește dosarele de nominalizare. În 2024 au fost incluse pe lista UNESCO două dosare importante: Ansamblul Monumental „Calea Eroilor” din Târgu Jiu și Frontierele Imperiului Roman – Limesul Dacic. Aceste dosare au fost realizate într-un ritm susținut, meritul pentru acest efort fiind al colegilor specialiști de la Institutul Național al Patrimoniului care au lucrat împreună cu celelalte instituții implicate. În cadrul evaluărilor realizate de experții ICOMOS, una dintre cele mai importante a fost cea a Ansamblului

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO

Monumental "Calea Eroilor", realizat de Constatin Brâncuși, de la Târgu Jiu. În momentul vizitei evaluatorului ICOMOS pe teren, s-a remarcat un sprijin unanim din partea tuturor instituțiilor locale și centrale, precum și o mobilizare emplată, ceea ce a contribuit semnificativ la succesul obținut.

Doamna Irina Iamandescu, director al Direcției de Monumente Istorice din cadrul Institutului Național al Patrimoniului, și care coordonează lucrările legate de monumentele istorice și de întocmirea dosarelor pentru includerea în Lista Patrimoniului Mondial, a prezentat succint dosarele aflate în lucru. În spatele acestor eforturi se află o rețea extinsă de colaboratori din teritoriu, inclusiv autoritățile publice locale, care au avut un rol esențial în succesul proiectului Limes. Misiunea de evaluare pentru dosarul Frontierele Imperiului Roman –Dacia a durat aproape trei săptămâni și a fost organizată impecabil. Multe dintre siturile înscrise în Lista Patrimoniului Mondial, nu doar cele de pe Limesul Dacic, se confruntă cu provocări în ceea ce privește administrarea și protecția lor. Această includere pe lista UNESCO nu reprezintă un punct final, ci doar începutul unui efort mai amplu de gestionare și punere în valoare a acestor monumente. De acum înainte, provocarea majoră constă în asigurarea unei gestionări coerente și eficiente a acestor situri.

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președintele Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a specificat că, în ceea ce privește Frontierele Imperiului Roman –Dacia, a vizitat recent câteva dintre turnurile romane din județul Mureș, situate de-a lungul fostei granițe a Imperiului Roman. Deși greu accesibile, a remarcat un interes real din partea primarilor din zonele respective pentru promovarea acestor situri și care sunt dispuși să identifice surse de finanțare pentru amenajarea unor trasee turistice, însă ar fi necesară o strategie clară de promovare la nivel național.

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președintele Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a solicitat invitaților să precizeze dacă Comisia Limes lucrează în prezent la o astfel de strategie. Ar fi util să existe un model unitar de prezentare a siturilor, ceea ce ar facilita implicarea administrațiilor locale și evitarea unor inițiative disparate care să nu corespundă standardelor internaționale.

Doamna Irina Iamandescu, director al Direcției de Monumente Istorice din cadrul Institutului Național al Patrimoniului, a specificat că aceasta este o problemă care se dorește a fi abordată încă de la întocmirea dosarului pentru UNESCO. Strategia de protecție și gestionare a fost elaborată în conformitate cu cerințele UNESCO, iar în prezent se lucrează la un plan propriu de management și un plan de interpretare pentru Limesul Dacic. În acest sens, există o echipă internațională care lucrează la definirea unui cadru de interpretare unitar, adaptat fiecărui sit sau grup de situri. De asemenea, se așteaptă din partea UNESCO aprobarea unei identități vizuale unitare pentru toate siturile incluse în această nominalizare serială. Deși sigla oficială UNESCO pentru Limes este în proces de actualizare, problema principală nu este una de design grafic, ci de conținut: ce și cum comunicăm despre aceste situri pentru a le face accesibile publicului larg. În acest sens, se colaborează îndeaproape cu Muzeul

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO

Național de Istorie a României, care joacă un rol esențial în acest proiect, pentru a asigura o gestionare eficientă și o promovare adecvată a siturilor incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO.

Punctul 2 al ordinii de zi:

Lista Indicativă a României pentru Lista Patrimoniului Mondial UNESCO:

- Actualizări și noi propuneri;
- Strategii de promovare și susținere a dosarelor de candidatură.

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președinta Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a rugat colegii din sală și din online, dacă au întrebări, să le adreseze.

Domnul senator Remus Eugen Negoii a solicitat Institutului Național al Patrimoniului detalii despre procesul de revizuire a Listei Indicative a României și, mai specific, informații despre bunul Peștera Movile.

Doamna Irina Iamandescu, director al Direcției de Monumente Istorice din cadrul Institutului Național al Patrimoniului, a precizat că acest proces de revizuire a Listei Indicative a României a fost inițiat de către Institutul Național al Patrimoniului în 2016, după consultarea cu ICOMOS și UNESCO, printr-un apel public, și s-a încheiat prin avizarea de către CNMI și asumarea de către Ministerul Culturii a noii selecții de situri, respectiv a noii Liste Indicative a României în 2018. Ulterior, Institutul Național al Patrimoniului a demarat elaborarea documentației necesare în limba engleză pentru fiecare dintre cele 19 situri cuprinse în Lista Indicativă propusă. Astfel, la 15 aprilie 2024, au fost transmise la Centrul Patrimoniului Mondial UNESCO atât Lista Indicativă generală, cu rezultatele procesului de revizuire și stadiul elaborării formularelor, cât și formularele elaborate.

Punctual, despre bunul Peștera Movile: acesta a fost înscris în 2024 în Lista Indicativă a României pentru Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, în concordanță cu modificările recente ale Ghidului Operațional. Următorul pas în procedura de nominalizare este transmiterea unei solicitări pentru evaluare preliminară (preliminary assessment) — pas care, deși va deveni obligatoriu pentru dosarele de nominalizare ce vor fi depuse începând cu ianuarie 2027, este recomandat de UNESCO. Depunerea unei astfel de solicitări demonstrează angajamentul României față de eforturile UNESCO de a crea o listă a patrimoniului mondial reprezentativă, echilibrată și credibilă. S-a precizat că se susține prioritizarea acestei nominalizări, mai ales în contextul în care Strategia UNESCO pentru o Listă a Patrimoniului Mondial echilibrată, reprezentativă și credibilă încurajează nominalizarea de situri naturale care sunt mult mai slab reprezentate în lista UNESCO la nivel mondial.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președinta Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a oferit cuvântul domnilor senatori Mircea Chelaru și Dumitru Manea, precum și doamnelor deputat Andrea-Eva Csep și Corina Atanasiu, care au adresat întrebări cu privire la diferite bunuri înscrise în Lista Indicativă, ca de exemplu, s-au solicitat detalii despre dosarul de patrimoniu al elementului „Arta interpretării la cobză”.

Doamna Irina Iamandescu, director al Direcției de Monumente Istorice din cadrul Institutului Național al Patrimoniului, a prezentat stadiul dosarului de candidatură Frontierele Imperiului Roman – segmentul estic al Limesului Dunărean (FRE-DLES). Nominalizarea FRE-DLES este un demers transnațional, coordonat de Bulgaria, realizat în parteneriat cu România, Croația și Serbia, care are ca scop includerea în Lista Patrimoniului Mondial (LPM) a siturilor arheologice de epocă romană de pe malurile Dunării. Demersul urmează, ca și în cazul FRE-Dacia, strategia generală de nominalizare a segmentelor frontierelor Imperiului Roman din Europa, Orientul Mijlociu și nordul Africii trasată prin Studiul Tematic (2017), solicitat și aprobat de UNESCO. Aprobarea unanimă a strategiei de nominalizare – cele patru țări partenere în nominalizarea segmentului estic al Limesului Dunărean au stabilit anul trecut strategia de nominalizare și au comunicat detaliile acesteia, în ianuarie 2025, către țările care au fost înscrise în LPM componente ale segmentului vestic al Limesului Dunărean (Austria, Germania și Slovacia). Acestea și-au exprimat sprijinul pentru acest demers, sub rezerva unor clarificări tehnice prealabile. În vederea acestor clarificări, precum și a aprobării unanime din partea celor 7 țări (România, Croația, Serbia, Bulgaria, Austria, Germania și Slovacia) a demersului de nominalizare, a avut loc la Paris, în data de 11 februarie 2025, o consultare cu reprezentanți ai Centrului Patrimoniului Mondial și ICOMOS. Dosarul de nominalizare se află în curs de elaborare, până la acest moment fiind realizate capitolul 3, privind Declarația de Valoare Universală Excepțională, și fișele siturilor arheologice selectate pentru a fi nominalizate. Menționăm că, în virtutea experienței nominalizării reușite a FRE-Dacia, Institutul Național al Patrimoniului depune toate eforturile pentru a susține activitatea de coordonare cu partenerii din Bulgaria, aportul consultanților externi cooptați de Institutul Național al Patrimoniului fiind absolut esențial, având în vedere experiența misiunii tehnice desfășurate cu succes pentru FRE-Dacia, Institutul Național al Patrimoniului consideră această activitate ca fiind de importanță similară cu cea a elaborării dosarului. În acest sens, Institutul Național al Patrimoniului, în colaborare cu coordonatorii de sector din cadrul Comisia Națională Limes, a efectuat și va continua să efectueze vizite în situri pentru identificarea problemelor și a măsurilor necesare a fi implementate până la misiunea tehnică, cel mai devreme în a doua jumătate a anului 2026.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO

Punctul 3 al ordinii de zi:

Analiza posibilității de nominalizare a unor noi bunuri în Lista Indicativă:

- Criterii de selecție și argumente pentru nominalizare;
- Posibile candidaturi și pașii următori.

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președinta Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a solicitat informații referitoare la posibilitatea înscrierii unor noi bunuri în Lista Patrimoniului Mondial.

Domnul deputat Paul Cotîrleț a adresat o întrebare referitoare la includerea Jocului Ursului, obicei tradițional românesc, în Patrimoniul Cultural Imaterial al UNESCO. Ministerul Culturii a precizat că, în acest context, autoritățile competente continuă să fie implicate în procesul de evaluare și propunere a unor elemente culturale, iar dosarele de candidatură sunt elaborate cu respectarea criteriilor stabilite de UNESCO. Jocul Ursului este recunoscut pentru valoarea sa culturală semnificativă. Ministerul, în cooperare cu autoritățile locale și specialiști din domeniu, rămâne deschis unor eventuale demersuri care, în funcție de evoluția contextului și de oportunitățile identificate, ar putea avea în vedere inițierea etapelor prevăzute de procedurile UNESCO.

Punctul 4 al ordinii de zi:

Modificarea și actualizarea cadrului legislativ pentru o mai bună gestionare a condițiilor de protecție, conservare și promovare a monumentelor aflate în Patrimoniul Mondial.

Doamna deputat Dumitrița Gliga, președinta Comisiei permanente comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO, a opinat că este necesară modificarea și actualizarea cadrului legislativ pentru a asigura o mai bună gestionare a măsurilor de protecție, conservare și promovare a monumentelor incluse în Patrimoniul Mondial.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Comisia permanentă comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru relația cu UNESCO

Reprezentanții Institutului Național al Patrimoniului au precizat că se dorește revizuirea și elaborarea, în colaborare cu Ministerul Culturii, a unor proiecte legislative din domeniul patrimoniului mondial și consideră prioritare amendarea Legii 564/2001 (OG 47/2000), HG 857/2021, HG 493/2004 și a altor acte normative.

Punctul 5 al ordinii de zi: Diverse:

Stabilirea calendarului ședințelor comisiei;
Identificarea altor subiecte de interes care necesită analiză suplimentară;
Alte probleme administrative sau operaționale.

Membrii Comisiei au luat act de informările din mapa de ședință.

Au fost prezenți fizic și online: doamna deputat Dumitrița Gliga, domnul senator Mircea Chelaru, domnul deputat Andrei Daniel Gheorghe, domnul senator Eugen- Remus Negoii, doamna senator Monica-Cristina Anisie, doamna deputat Corina Atanasiu, doamna senator Oana-Constantina Buzatu, doamna deputat Condruța-Maria Corcheș, doamna deputat Eva Andrea Csep, domnul deputat Paul-Claudiu Cotîrleț, domnul deputat Slobodan Ghera-Giureci, domnul deputat George Gima, domnul deputat Tudor Ionescu, domnul deputat Romeo-Daniel Lungu, domnul senator Dumitru Manea, domnul deputat George-Mihail Neamțu, domnul senator Ovidiu Puiu, doamna deputat Irina-Florentina Stoenică, doamna deputat Raluca Turcan, doamna deputat Lidia Vadim-Tudor.

Au fost absenți: domnul senator Sorin Lavric.

Președinte

Deputat Dumitrița Gliga

Secretar

Senator Eugen-Remus Negoii

Întocmit,

Ana-Maria Cocu

Consilier parlamentar